

Бизлар ҳозирги кунда Россия давлатининг Москва вилоятида Ўзбекистон ва Киргизистон Республикасидан келиб ишлаётган мусулмонлармиз. Шу ерларда 1-2 йилдан бери ишлаб, ҳар хил ҳаром ишлар ва ҳаром емишлардан ўзимизни саклаб, ибодатларимизни давом эттирмакдамиз.

Олдин у ердаги ҳамма биродарларнинг эшитишлари бўйича, «мусофир юртда ҳалол ҳайвонларнинг гўшти истеъмолга ҳалол», деган фатволарни ҳамда Пайгамбаримиз Мухаммад Мустафо соллаллоху алайҳи васалламга бир наслония аёл томонидан кўй гўшtidан тайёрланган таом берилганлиги ва Пайгамбаримиз Мухаммад Мустафо соллаллоху алайҳи васаллам ушбу таомни еганлари ҳақида, яъни—аҳли китоб томонидан сўйилган ҳалол ҳайвоннинг гўшти ҳалолдир, деган ҳадисни эшитганмиз.

Лекин, айрим биродарлар мусулмонларга «бисмиллох»сиз сўйилган ҳайвонни гўшти ҳаромдур, шунингдек, Россияда ҳайвонларни сўйиш ўрнига уларни «электр токи» билан ўлдирилади ва бу билан ҳайвонлар ўлимтик, яъни ҳаром ҳисобланиб қолади, деб, мукаддас китоблардан оятларни келтиришяпти. Шунинг учун, айрим болалар 3-4 ойдан бери умуман гўшт емай кўйишди.

Юкоридагиларга кўра, ҳозирги кунда бар-чамизни кизиктирадиган асосий саволимиз шуки, мусофир юртда гайридинлар томонидан «бисмиллох»сиз сўйилган ва супермаркетларда сотилаётган ҳалол ҳайвонларнинг гўшти бизларга истеъмол учун ҳалолми ёки ҳаромми? Бизлар қандай йўл тутсак, яхшироқ бўлади?

ЖАВОБ (Шайх Мухаммад Содик Мухаммад Юсуф): Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳийм Аввало, мусофир юртларда юриб, дин қайгусини қилганингиз, ҳалолни излаганингиз учун барчангизга ташаккур. Аллоҳ таолонинг Ўзи ёрдамчингиз бўлсин!

Электр токи билан ўлдирилган ҳайвон ҳаромлигида шубҳа йўқ.

Гайридинлар томонидан сўйиладиган, кўй, эчки қаби биз учун асли ҳалол бўлган ҳайвонлар гўшти ҳақида батафсилроқ гапиришга тўғри қолади.

Аҳли китобнинг сўйгани ҳалол бўлиши «Моида» сурасидаги:

«Бугунги кунда сизларга барча пок нарсалар ҳалол қилинди. Китоб берилганларнинг таоми сиз учун ҳалолдир. Сизнинг таомингиз улар учун ҳалолдир» (5-оят) ояти қаримасига биноандир.

Мусулмон ва аҳли китоблардан бошқаларнинг, жумладан, муртад ва динсизларнинг сўйиши ҳам ҳаромдир.

Мажусий ёки муртад овлаган балиқ ва чигиртка ҳалолдир. Чунки, у нарсаларга «Бисмиллаҳ» айтиш шарт эмас.

Уламоларимиз хайвон сўйиш хукмига оид барча ояти карима ва хадиси шарифларни синчиклаб ўрганиб чикканларидан кейин сиз билан бизга уларни киска ва тартибли равишда баён қилиб берганлар. Келаси сатрларда ўша маълумотлардан баъзиларини эътиборингизга хавола қиламиз.

- 1) сўювчилар уч қисмга тақсимланади;
- 2) сўйиши халол бўлганлар;
- 3) сўйиши харом бўлганлар;
- 4) сўйиши хақида ихтилоф бўлганлар.

«Сўйиши халол бўлганлар» бир қанча сифатларни ўзида жамлаган сўювчилардир: Муслмон, болиг, оқил, эркак ва намозхон сўювчилар энг афзал сўювчилар ҳисобланадилар.

«Сўйиши харом бўлган сўювчилар» қуйидагилардан иборат:

Ахли китоб бўлмаган кофир, мушрик, васаний – бутпараст, динсиз, муртад ва зиндик сўювчиларнинг сўйишини еб бўлмайди.

«Сўйиши хақида ихтилоф бўлган сўювчилар» қуйидагилар:

1. Ахли китоб сўювчилар.

Улар яҳудий ва насоролардир. Ибн Аббос розияллоху анхунинг таъбирлари ила айтганда, «яҳудий ва насронийларнинг сўйишлари уларнинг Таврот ва Инжилга иймон келтирганлари учун халол қилингандир».

Ахли китобларнинг ўз шариатларида «халол» деб эътикод қиладиган нарсалари бизга харом қилинмаган бўлса, жоиздир, агар Аллохнинг исмини айтилгани маълум бўлмаса ҳам, қанисаларига ёки ийдларига атаб сўйилган бўлса ҳам. Агар насроний Масийхнинг номи билан, яҳудий Узайрнинг номи билан сўйса, бизга халол бўлмайди.

Аммо Моликий ва Шофеъий фуқахолар баъзи ҳолатларда мазкур ҳукмларга ҳилоф қиладилар.

2. Мажусий сўювчи.

Мажусийлар ахли китоб бўлмаганлари, мушрик бўлганлари учун, уларнинг сўйишлари халол ҳисобланмайди.

3. Аёл сўювчи.

Ислолда аёл кишининг латофатига зид бўлган, уларнинг мақомларига, ҳурматларига тўғри келмайдиган ишларга аёлларни тақлиф қилинмаган.

Аммо, аёл кишининг сўйган сўйиши, агар аёл хайз кўрган ҳолда бўлса ҳам, жоиз.

4. Ёш бола сўювчи.

Агар ёш бола ўсмир бўлиб, оқ-қорани ажратадиган ва ишларнинг фарқига борадиган бўлса, сўйиши халол.

Аммо, ёш бола қичкина бўлиб, нарсаларнинг фарқига бормайдиган бўлса, жумхур фуқахолар наздида, сўйиши халол эмас.

Чунки, унинг қасди йўқ, «Бисмиллаҳ»нинг фарқига бормади ва сўйишни эплай олмайди. Шофеъийлар бу масалада жумхурнинг гапидан бошқа гапни айтганлар.

5. Мажнун сўювчи.

Мажнун кишининг сўйган гўшти, жумхур уламолар гапи бўйича, халол бўлмайди.

Шофеъийлар бу масалада ҳам жумхурнинг гапига ҳилоф қилганлар.

6. Маст сўювчи.

Маст кишининг сўйган гўшти, жумхур уламолар гапи бўйича, халол бўлмайди.

Шофеъийлар бу масалада ҳам жумхурнинг гапидан бошқа гапни айтганлар.

7. Ўғри сўювчи.

Биров бошқа одамнинг хайвонини ўғирлаб сўйса, ўша хайвоннинг гўшти бошқаларга ҳалол бўлади.

8. Куч билан тортиб олувчи сўювчи.

Биров бошқа одамнинг хайвонини зўравонлик қилиб, куч билан тортиб олиб сўйса, ўша хайвоннинг гўшти бошқаларга ҳалол бўлади.

9. Мажбурланган сўювчи.

Бир кишининг хайвон сўйиш нияти йўқ бўлса ҳам бошқалар уни мажбурлаб сўйдирса, мазкур мажбурланган шахснинг сўйган сўйиши ҳалол ҳисобланади.

Ушбу охириги уч тоифа кишиларнинг сўйишлари жумхур фуқаролар наздида ҳалолдир.

Фақат, айрим уламолар хилоф сўзни айтганлар.

Булар умумий маълумотлар. Сизлар ўзингиз ишлаётган ерга яқин масжид ва мусулмонлардан ёрдам сўранглар. Улар сизларга ёрдам ва маслаҳатлар беришади, иншааллох. Валлоху аълам.